

Udgivet 04.07.2025

Græs skal spille større rolle i søers fodring

Projekt vil afdække foderværdien af fosfor i kløvergræs til grise. Det kan gavne både miljø og landmandens økonomi, hvis man kan tilsætte mindre mineralsk fosfor til sofoderet.

Af Karen Munk Nielsen

Økologiske grise skal have fri adgang til grovfoder, men indtil for få år siden blev grovfoder til søer mest af alt betragtet som terapi for de diegivende søer og som fylde i maven hos de drægtige. Kløvergræs, frisk eller ensileret, bliver sjældent regnet med i foderplanerne.

Det kan ændre sig de kommende år. Nye undersøgelser viser, at kløvergræs-protein kan erstatte en del af det indkøbte protein til drægtige søer, og de næste 3 år skal samme øvelse gøres for græssets indhold af fosfor. Fordøjeligheden skal undersøges, foderplanerne genberegnes og tilpasses, og endelig skal de så testes i praksis.

Organisk fosfor optages lettere end mineralsk

Økologernes udfordring er, at der ikke må tilsættes fytase til foder, hvilket ellers ville øge fordøjeligheden af den fosfor, der er i foderet. For at dække grisenes fysiologiske behov forsynes de derfor i dag med tilsat fosfor, som de kun kan optage i mindre grad. Overskydende fosfor udskilles med urin og afføring og kan i for store mængder udgøre et miljøproblem.

- Plantefosfor er lettere optageligt end mineralsk fosfor, der dybest set bare er fint formålet fosfatsten, der hentes op af miner i jorden. Hvis få gram plantefosfor kan erstatte mange gram mineralsk fosfor, vil det være til gavn for miljøet, forklarer Simme Eriksen, der er chefkonsulent i Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Det vil også være til gavn for landmændene.

- Der er måske en lille besparelse på foderet, men mindst lige så vigtigt er det, at de får et større manøvrerum for deres produktion, når miljøbelastningen bliver mindre, tilføjer han.

Fordøjeligheden af græs skal undersøges

Men først skal forskere ved Aarhus Universitet bestemme fordøjeligheden af fosfor i kløvergræs til grise. Der indgår 9 økologiske søer i forsøget. De fodres med hhv. frisk kløvergræs, ensileret kløvergræs og græspulp fra raffinering af græsprotein.

På den baggrund skal sammensættes sommer- og vinterfoder til søerne med henholdsvis frisk og ensileret kløvergræs. I 2026 skal forsøgsfoderet testes i praksis hos Krarup Landbrug og sammenlignes med gårdens nuværende fodringsstrategi.

Landmand ser frem til at spare fosfor

Krarup Landbrug er en bedrift med 350 økologiske søer. Her ser Niels Thing frem til afprøvningen af de nye foderplaner. Han har allerede gjort en stor indsats for at tilpasse foderblandingerne til søernes reelle behov for protein. Nu gælder det fosfor.

- Projektet har potentiale. Kan vi undgå at spilde fosfor, kan vi nedbringe foderforbruget og forureningen og dermed undgå at ramme fosforloftet. Vi var tæt på at ramme det i år. Hvis vi får styr på fosfor i foderet, ser det måske også anderledes ud med arealkravet, fortæller Niels Thing.

Data om so- og kuldydelse, foderforbrug, udsætning og årsagerne til udsætning bliver indsamlet af Innovationscenter for Økologisk Landbrug for at vurdere konsekvensen af reduceret P-indhold på produktivitet, sundhed og levetid.

Stort økologisk potentiale

Simme Eriksen ser store økologiske perspektiver i udviklingsarbejdet med græsfodring af grise. Det kan også medføre behov for at udvikle de fodringstekniske metoder.

- I Tyskland praktiserer en af de største økologiske besætninger TMR-fodring af 500 søer. Det er en udbredt praksis i økologisk kvægbrug at mikse alle fodermidler, men ikke i griseproduktionen. Det ville være interessant at undersøge, om det er en vej til at bruge mere grovfoder i griseproduktionen, siger han.

Det samme gælder det avlsmæssige område. Forskere ved Aarhus Universitet ser tegn på store forskelle mellem søer, når det gælder evnen til at udnytte grovfoder. Disse forskelle gør det muligt at selektere for grovfoderoptagelse, vurderer Simme Eriksen.

Om FORFOS

Projektet gennemføres i 2025-2028 i et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Vestjyllands Andel, Krarup Landbrug og Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

Projektet arbejder ud fra to hypoteser:

- Indtag af frisk kløvergræs om sommeren og ensilage om vinteren kan tilskud af P i foderblandinger til drægtige og diegivende økologiske søer reduceres eller helt udelades uden skadelige effekter på produktivitet og levetid.
- Reduceret P-input fra foderblandingerne vil nedsætte risikoen for udvaskning af P.

Svineafgiftsfonden

Kontakt

Simme Eriksen

Teamleder for Husdyrsystemer, chefkonsulent

+45 30 34 26 94

sier@icoel.dk

